

Lausunto

1.3.2024

VN/18947/2022
VN/18947/2022-PLM-73

Turvallisuuskomitean sihteeristön lausunto hallituksen esitykseksi laiksi yhteiskunnan kriittisen infrastruktuurin suojaamisesta ja häiriönsietokyvyn parantamisesta

1. Yleiset huomiot CER-direktiivin kansallisesta toimeenpanosta

Turvallisuuskomitean sihteeristö kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta hallituksen esityksestä laiksi yhteiskunnan kriittisen infrastruktuurin suojaamisesta ja häiriönsietokyvyn parantamisesta ja eräksi muiksi laeiksi. CER-direktiivin Euroopan Unionin laajuisten toimeenpanon myötä jäsenvaltiot saavat näkymän oman valtionsa yhteiskunnan toimintakyvyn kannalta kriittisten toimijoiden varautumisen tilaan. Tämä on merkittävä edistys ja mahdollistaja EU:n sisämarkkinoiden ja keskinäisriippuvuuksien suojaamisessa ja edellytys jäsenvaltioiden yhteistyölle niiden kriittisen infrastruktuurin suojaamisessa. Turvallisuuskomitean sihteeristön kannalta on tärkeää, että laki yhteiskunnan kriittisen infrastruktuurin suojaamisesta ja häiriönsietokyvyn parantamisesta saadaan voimaan direktiivin antaman määräajan puitteissa.

Hallituksen esityksen (HE) luonnoksen 5 §:n (Kriittisten toimijoiden häiriönsietokykyä koskeva kansallinen strategia) mukaan tulee Valtioneuvoston hyväksyä kriittisten toimijoiden häiriönsietokyvyn parantamiseksi ja toiminnan yleisten tavoitteiden saavuttamiseksi vähintään neljän vuoden välein kriittisten toimijoiden häiriönsietokykyä koskevan kansallisen strategian. Vastaavat asiat voidaan koota muuhun mainittuun strategiaan. Yhteiskunnan turvallisuusstrategia (YTS) on Valtioneuvoston periaatepäätös, joka yhtenäistää kriiseihin ja häiriötilanteisiin varautumisen ja vastaamisen kansallisia periaatteita ja ohjaa hallinnonaloja niissä. Strategian toimeenpanoa seuraa Turvallisuuskomitea, joka raportoi vuosittain Yhteiskunnan turvallisuusraportilla (YTR) valtion ylimmälle johdolle yhteiskunnan turvallisuuden tilasta. Turvallisuuskomitean sihteeristö esittää, että kriittisten toimijoiden häiriönsietokykyä koskeva kansallinen strategia on vähintään yhteen sovitettu tai mieluummin yhdistetty YTS:n kanssa. Linjakuus YTS:n kanssa tai veloitteiden sisällyttäminen siihen luo jo voimassa olevan mekanismin raportointiin YTR:n muodossa.

HE luonnoksen 6 § (Kriittistä infrastruktuuria ja kriittisten toimijoiden häiriönsietokykyä koskeva kansallinen riskiarviointi) määrittää vähintään neljän vuoden välein toteutettavan ja Valtioneuvoston hyväksymän kansallisen riskiarvioinnin. Turvallisuuskomitean sihteeristö esittää, että tässä laissa määritetty riskiarviointi toteutetaan kokonaisvaltaisesti hyödyntäen jo olemassa olevia riskiarviointeja ja muodostamalla yhteiskunnan turvallisuuteen liittyvä kokonaisvaltainen riskiarviointi, joka palvelee tätä lakia laajempaa käyttöä.

HE luonnoksen 7 § (Yhteensovittamistehtävää hoitava ministeriö) on luettelo sisäministeriölle toimivaltaisena viranomaisena kuuluvista tehtävistä. CER-direktiivin 10 artikla (Jäsenvaltioiden tuki kriittisille toimijoille) edellyttää jäsenvaltioiden tukea kriittisille toimijoille niiden häiriönsietokyvyn parantamiseksi. Turvallisuuskomitean sihteeristö esittää, että tuki kriittisille toimijoille ja sen vastuu sekä yhteensovittaminen kirjataan HE:n 7 §:ssä määritettyihin tehtäviin.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Turvallisuuskomitea

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 31
00131 Helsinki

Eteläinen Makasiinikatu 8 0295 16001
Helsinki +358 295 16001

09 160 88244
+358 9 160 88244

turvallisuuskomitea@gov.fi
www.turvallisuuskomitea.fi

HE luonnoksen 20 § (Valvontaviranomaiset) listaa laissa tarkoitetut valvovat viranomaiset. Osan viranomaisten kohdalta on lueteltu valvontaan kuuluvat sektorit ja alasektorit. Turvallisuuskomitean sihteeristö esittää, että jokaisen viranomaisen yhteydessä luetteloidaan ne sektorit tai alasektorit (mukaan lukien avaruusala), jotka kuuluvat kyseisen viranomaisen valvontaan.

HE luonnoksen 22 § (Valvontapäätös, uhkasakko ja teettämisuhka) ja 23 § (Laiminlyöntimaksu) kuvaavat valvojan viranomaisen toimia. Turvallisuuskomitean sihteeristö esittää, että molempiin pykälisiin kirjataan valvojan viranomaisen velvoite ilmoittaa HE 22 § ja 23 § toimista välittömästi sisäministeriölle.

2. Soveltamisalaa koskevat huomiot

HE luonnoksen 11 §:ssä (Kriittisen toimijan määrittäminen) todetaan otettavan huomioon muun muassa kriittisten toimijoiden häiriönsietokykyä koskeva kansallinen strategia ja kriittistä infrastruktuuria ja kriittisten toimijoiden häiriönsietokykyä koskeva kansallinen riskiarvio. YTS:ssa on määritelty elintärkeät toiminnot, jotka ovat yhteiskunnan kannalta välttämättömiä, kaikissa tilanteissa ylläpidettäviä toimintakokonaisuuksia. Kriittiset toimijat ovat näiden toimintojen mahdollistajia. Turvallisuuskomitean sihteeristö esittää, että pykälään (11 §) lisätään otettavaksi huomioon YTS:n määrittämät yhteiskunnan elintärkeät toiminnot ja niitä tukevat strategiset tehtävät.

HE luonnoksen 14 §:n (Päätöksenteko kriittisestä toimijasta) mukaisella päätöksellä kriittinen toimija on Euroopan kannalta erityisen merkittävä kriittinen toimija, jos se tarjoaa samoja tai samanlaisia keskeisiä palveluja vähintään kuudelle Euroopan unionin jäsenvaltiolle tai vähintään kuuden jäsenvaltion alueella. CER-direktiivin 17 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että kriittinen toimija antaa 6 artiklan 3 kohdassa tarkoitetun ilmoituksen jälkeen toimivaltaiselle viranomaiselle tietoja, kun se tarjoaa keskeisiä palveluja vähintään kuudelle jäsenvaltiolle tai vähintään kuudessa jäsenvaltiossa. Tällaisessa tapauksessa jäsenvaltioiden on varmistettava, että kriittinen toimija ilmoittaa toimivaltaiselle viranomaiselle, mitä keskeisiä palveluja tarjotaan ja mille jäsenvaltioille tai missä jäsenvaltioissa sekä niistä jäsenvaltioista, joille tai joissa se tarjoaa tällaisia keskeisiä palveluja. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle ilman aiheetonta viivytystä tällaisten kriittisten toimijoiden tunnistetiedot ja niiden tämän kohdan nojalla toimittamat tiedot. Turvallisuuskomitean sihteeristö esittää, että pykälään (14 §) lisätään valvojen viranomaisten velvoitteesta ilmoittaa sisäministeriölle Euroopan kannalta erityisen merkittävistä kriittisistä toimijoista.

3. Muut huomiot

CER-direktiivin mukaan kunkin jäsenvaltion on nimettävä tai perustettava yksi keskitetty yhteyspiste. Tarvittaessa jäsenvaltion on nimettävä sen keskitetty yhteyspiste toimivaltaisen viranomaisen yhteyteen. Keskeisten ehdotusten selvitystekstin mukaan CER toiminnan ohjauksen kannalta ja siitä seuraavan kokonaisvastuun kannalta sisäministeriö ohjaisi toimivaltaisena viranomaisena keskitettyä yhteyspistetoimintaa, jota Huoltovarmuuskeskus toteuttaisi. Huoltovarmuuskeskukselle on osoitettu sen nykyistä toimintaa tukeva tehtävä ja direktiivin mukaiseen yhteyspistetoimintaan liittyviä tehtäviä. Kukin jäsenmaa voi kansallisesti määrittää yhteyspistetoiminnan tehtävät, kuten luonnos HE 8 § on tehty. Turvallisuuskomitean sihteeristö esittää, että CER-direktiivin edellyttämällä tavalla nimetään sisäministeriön ohjauksessa yhteyspistetoimintaa toteuttava taho HE 8 §:ään tai HE 7 § lisätään tehtävä yhteyspisteen nimeämisestä.

Pääsihteeri Petteri Korvala

Erityisasiantuntija Kari Pelkonen

Liitteet

Jakelu SM Sisäministeriö

VN/18947/2022-PLM-73

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: